

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	51-554-01-160
Дата	17.09.2015

ДО

НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

51-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

1007

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме проект на Закон за изменение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Виктор Рашев,
Ганислав Гюлабаджиев,
Драгомир Стойчев,
Мая Димитрова,
Ваня Ванчева,
Мано Мичев Мичев,
Христо Терзиев

ПРОЕКТ

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“ (обн., ДВ, бр. 109 от 2007 г., изм. и доп., бр. 69 и 94 от 2008 г., бр. 22, 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 16, 80 и 97 от 2010 г., бр. 9 и 100 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15, 30, 52, 65 и 71 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 24 и 61 от 2015 г., бр. 15, 101, 103 и 105 от 2016 г., бр. 103 от 2017 г., бр. 7, 27, 55, 56 и 88 от 2018 г., бр. 7, 17, 94 и 99 от 2019 г., бр. 51 от 2020 г., бр. 67 и 84 от 2023 г., бр. 18 и 70 от 2024 г. и бр. 49 и 61 от 2025 г.)

§ 1. В чл. 8 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „назначава с указ на президента на републиката“ се заменят с „избира с решение на Народното събрание“.
2. В ал. 2 думата „двама“ се заменя с думата „трима“.
3. В ал. 5 думите „указ на президента на републиката“ се заменят с „решение на Народното събрание“.
4. В ал. 6 думите „президента на републиката с указ да назначи“ се заменят с „Народното събрание с решение да избере“.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. В Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност (обн. ДВ, бр. 61 от 2015 г.; изм. и доп. бр. 94 от 2018 г.; бр. 69 от 2020 г. и бр. 15 от 2022 г.) в чл. 7, ал. 2 точка 5 се отменя.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Виктор Рашев
Ванислав Галабанов
Димитър Стойчев
Мая Ризичева
Анна Рашева

Манола Минчев Манев ,

Христо Тезев

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“

С изменението на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ се предлага промяна в органа, който назначава/избира председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС). Предлага се председателят на ДАНС да се избира от Народното събрание по предложение на Министерския съвет.

Народното събрание (НС) има конституционна компетентност да приема, изменя, допълва и отменя законите (чл. 84, т. 1 от Конституцията). Единствено НС има власт да преценява целесъобразността от приемането или изменението на един или друг закон при спазване на задължението за ясна, точна и непротиворечива правна уредба, която да запазва конституционния баланс между властите. Правомощието на НС като законодателен орган включва възможността за избор на една или друга законодателна концепция. Когато няма конституционна регламентация, уредбата в устройствените закони е въпрос на управленска концепция на законодателния орган да избере най-подходящия модел за организация на държавен орган относно неговата структура, функции, състав, численост, правила за мандатност. Това е средство за постигане на резултат в интерес на обществото.

Сега действащият законов модел предвижда определянето на председателя на ДАНС да се извършва в хипотезата на споделена компетентност между президента на републиката и Министерския съвет. В случаите на споделена компетентност правомощията на държавните органи следва да се упражняват при спазване принципа на разделение на властите и принципа на правовата държава. Нарушение на тези принципи е силовото налагане на волята на един орган по отношение на друг, особено когато става въпрос за стратегически интереси на държавата. Законната процедура по назначаването на председателя на ДАНС изисква съвпадане на еднакви по съдържание волеизявления на двата органа, което предполага сътрудничество и взаимодействие за постигане на общо

съгласие. Когато обаче не се постигне общо съгласие, се блокират важни държавни функции в сферата на националната сигурност.

Както в Конституцията, така и в законите, не са предвидени правни механизми за разрешаване на евентуално възникнали конфликти между президента на републиката и Министерския съвет при упражняване на споделената им компетентност. В тази връзка следва да се отбележи, че не са единични случаите, в които Министерският съвет предлага определено лице да заеме длъжността на ръководител на държавен орган, но президентът отказва да съгласува, съответно да издаде указ за назначаването му. При тази ситуация се налага за един, понякога продължителен период от време, съответният орган да се ръководи от лице, което временно изпълнява функциите до назначаване на титуляр. В областта на националната сигурност и предвид нестабилността в международните отношения в ситуация на войни, това сериозно засяга ефективността на изпълнението на функциите на съответния орган.

За да се предотвратят такива конфликтни ситуации се налага да се направи законова промяна, според която Народното събрание да избира председателя на ДАНС по предложение на Министерския съвет. Извършването на такава промяна е в изключителна конституционна компетентност на Народното събрание като законодателна власт. Назначаването и освобождаването на ръководители на институции се извършва по специфичен законов начин, различен от общите правила за назначаване на другите държавни служители. Този специфичен начин включва и законовото определяне на компетентния орган по назначаване или избор.

Конституцията установява такава система на разпределение на правомощията между конституционно установените органи, която наред с типичните за съответния орган правомощия, му предоставя и правомощия, с които се балансират отношенията с другите власти. Такова е правомощието на Народното събрание по чл. 84, т. 8 от Конституцията – да избира и освобождава ръководителите на БНБ и на други институции, определени със закон.

С предложеното изменение балансът в отношенията парламент – президент - правителство не е нарушен, тъй като в република с парламентарно управление в

центъра на този баланс е парламентът. Народното събрание като политическо представителство е висшият държавен орган, който определя със закон съдържанието и насоките на една или друга държавна политика и в чиято компетентност Конституцията възлага осъществяването на най-важните държавни функции.

Изборът на председател на ДАНС от Народното събрание ще бъде гаранция за стабилност и предвидимост, както и за обществено доверие, защото парламентарната институция работи в условията на политически плюрализъм, прозрачност и публичност.

Предложената промяна не засяга конституционните правомощия на президента на републиката в областта на отбраната и националната сигурност. Президентът има точно определени в чл. 100 от Конституцията правомощия, които не може да се ограничават. По силата на тази разпоредба той е върховен главнокомандващ на Въоръжените сили и възглавяващ Консултативния съвет по национална сигурност.

Втората група правомощия на президента са дадени не пряко от Конституцията, а от закона. Такова е правомощието му по чл. 98, т. 7 да назначава и освобождава от длъжност и други държавни служители, определени със закон. Конституционно допустимо е допълнителните законови правомощия на президента на републиката да се променят от текущото законодателство.

Предложеното изменение отговаря на конституционните изисквания. То не представлява и прецедент, защото в периода 2013 г. - 2015 г. според тогава действащата законова уредба председателят на ДАНС се е избирал от Народното събрание.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Викторов Рашев
Григорий Бомбаджиев
Драгомир Стойчев
Мая Димитрова
Милин Момчев
Марко Митрев Манев
Христо Терзиев

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
на Проекта на Закон за изменение на Закона за Държавна агенция
„Национална сигурност“

I. Основания за законодателна инициатива

Настоящият законопроект има за цел да въведе промяна в правилата за назначаване на органи на Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС). Целта на настоящия законопроект е да се съхрани конституционният баланс между властите, като бъде препятствана възможността за блокиране на важни държавни функции в сферата на националната сигурност.

II. Заинтересовани групи

Заинтересовани групи лица са президентът на републиката и Министерския съвет, председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“, юристи, адвокати, съдии, съсловни организации на юристите и магистратите, както и всички граждани и юридически лица.

III. Анализ на разходи и ползи

За въвеждането на законодателната рамка, предложена с този Законопроект, няма да бъдат необходими допълнителни средства от държавния бюджет.

IV. Административна тежест и структурни промени

Със законопроекта не се предвиждат структурни и функционални промени в други държавни и местни органи на власт.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Законопроектът предвижда промяна в Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Викторов Рашев
Ванелия Балабанова
Професор Станислав
Мая Димитрова
Илиян Дончев

Мамонд Мингев Манев

Христо Тезикан